

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Praha, Národní 118/16, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2014, č. j. 8 A 125/2013 - 43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost proti výroku I. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2014, č. j. 8 A 125/2013 - 43, **se zamítá.**
- II. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2014, č. j. 8 A 125/2013 - 43, **se ve výrocích II. a III. z r u š u j e** a v tomto rozsahu **se věc v r a c í** městskému soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal dne 18. 2. 2013 Krajskému soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) žalobu, kterou se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 18. 1. 2013, č. j. 147/13, jímž nebylo vyhověno žádosti stěžovatele o určení advokáta dle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Krajský soud následně usnesením ze dne 19. 2. 2013, č. j. 10 Na 8/2013 - 2, věc postoupil Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) jako soudu místně příslušnému. Uvedené usnesení krajského soudu napadl stěžovatel včasnou kasační stížností, o které nebylo Nejvyšším správním soudem rozhodováno, neboť řízení o kasační stížnosti bylo zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku usnesením ze dne 23. 4. 2013, č. j. 4 As 51/2013 - 26.

[3] Následně městský soud, jako soud místně příslušný, usnesením ze dne 5. 9. 2013, č. j. 8 A 125/2013 - 14, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku z podané žaloby ve výši 3 000 Kč. Na uvedenou výzvu reagoval stěžovatel podáním ze dne 19. 9. 2013, v němž mj. také požádal o osvobození od soudních poplatků, přiložil prohlášení o svých majetkových poměrech a odkázal na dokumenty založené u správy soudu dne 11. 6. 2013. Jelikož se uváděné dokumenty u správy soudu nenacházely, vyzval městský soud stěžovatele k upřesnění jeho tvrzení.

[4] Stěžovatel výzvě soudu nevyhověl a až k jeho další výzvě uvedl, že se jedná o dokumenty založené u městského soudu pod značkou Spr 4846/11.

[5] Městský soud usnesením ze dne 10. 1. 2014, č. j. 8 A 125/2013 - 26, stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků, když uvedl, že písemnost stěžovatele vedená u městského soudu pod sp. zn. Spr 4846/2011 je podáním ze dne 28. 12. 2011, a nikoli ze dne 11. 6. 2013, jak stěžovatel uvedl ve svojí žádosti o osvobození od soudních poplatků, a je tedy z hlediska osvědčení aktuálních poměrů stěžovatele nepoužitelná.

[6] Stěžovatel napadl usnesení městského soudu kasační stížností, v níž namítl nezákonnost jeho postupu. Stěžovatel nepodřadil své námitky zákonným důvodům ve smyslu ust. § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), z formulace podání bylo ovšem patrné, že brojil proti vadám v postupu soudu i důvodům usnesení dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[7] Kasační stížnost stěžovatele byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2014, č. j. 5 As 10/2014 - 12, zamítnuta, neboť zdejší soud po projednání věci neshledal důvod odchýlit se od závěrů městského soudu; ztotožnil se s jeho hodnocením, že pokud stěžovatel pouze uvedl, že výše jeho příjmů je „*přes 3000 Kč měsíčně*“ a tento údaj ničím nedoložil, nelze toto jeho prohlášení považovat za dostatečný podklad pro přiznání osvobození od soudních poplatků. Při hodnocení podmínek pro osvobození se přitom soud musí zabývat rovněž aktuálností těchto dokladů.

[8] Po vydání posledně uvedeného rozhodnutí kasačního soudu, městský soud usnesením ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 A 125/2013 - 38, vyzval stěžovatele, aby ve lhůtě deseti dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek z podané žaloby. V odpovědi na výzvu soudu stěžovatel opětovně požádal o přiznání osvobození od soudních poplatků, přičemž doložil taktéž potvrzení Úřadu práce České republiky (nepodepsané, nedatované), že pobírá dávku v hmotné nouzi.

[9] Nyní napadeným usnesením městského soudu bylo výrokem I. rozhodnuto o zamítnutí opakované žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, výrokem II. bylo soudní řízení zastaveno a výrokem III. soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[10] Městský soud dospěl k závěru, že v inkriminované věci nejsou dány důvody, pro které by bylo možno stěžovateli přiznat osvobození od soudních poplatků, když stěžovatel nesplnil jednu z podmínek stanovených v § 36 odst. 3 s. ř. s., a to prokázání nedostatku prostředků. Městskému soudu zaslal toliko nepodepsané prohlášení, jež nebylo doloženo žádnými podklady prokazujícími aktuálnost jeho tvrzení. Jestliže tedy stěžovatel uvedl, že výše jeho příjmů je „*přes 3000 Kč měsíčně*“, a tento údaj nijak nedoložil, nelze jeho

pokračování

prohlášení dle městského soudu považovat za dostatečné pro přiznání osvobození od soudních poplatků. Potvrzení Úřadu práce České republiky bez data a podpisu nepovažoval soud za věrohodný důkaz stěžovatelova tvrzení. Městský soud pak současně řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s., § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), pro nezaplacení soudního poplatku stěžovatelem dle výzvy ze dne 22. 4. 2014 zastavil.

[11] Stěžovatel napadl toto usnesení městského soudu podáním, v němž namítá nezákonnost postupu městského soudu. Konkrétně stěžovatel zejména namítl, že nežádal (a nežadá) o osvobození od všech soudních poplatků, ale jen od jednoho. Stěžovatel dále namítl, že městský soud nepřihlédl k dokladům předloženým v květnu 2014 (čestnému prohlášení) a poukázal na to, že není povinen vysvětlovat správnímu orgánu, jaké náležitosti má mít osvědčení o stavu hmotné nouze. V kasační stížnosti stěžovatel rovněž poukázal na to, že městskému soudu jsou za posledních několik let dostatečně známy jeho sociální poměry. V neposlední řadě stěžovatel namítl, že dosud nedošlo k postoupení této věci Krajským soudem v Českých Budějovicích Městskému soudu v Praze.

[12] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), přičemž s ohledem na danou procesní situaci není nutné (viz níže), aby byl stěžovatel v řízení o dané kasační stížnosti zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s.

[13] Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost a ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému. Trvání na těchto podmínkách, vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení, by vedlo k popření cíle, který účastník podáním žádosti sledoval, a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, zda účastník měl být od soudních poplatků osvobozen či nikoliv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77, www.nssoud.cz).

[14] Kasační stížnost je důvodná pouze částečně.

[15] Úvodem k obsahu kasační stížnosti stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí, že ačkoliv jeho námitky směřují jen do výroku I. napadeného usnesení, tj. do zamítnutí opakované žádosti o osvobození od soudních poplatků, stěžovatel se svým podáním domáhá „*kasace usnesení na listě 43*“, kterým bylo řízení rovněž pro nezaplacení soudního poplatku zastaveno. Z tohoto důvodu se bude soud zabývat nejen posouzením zákonnosti výroku napadeného usnesení o zamítnutí opětovné žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, ale také výrokem o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, proti němuž stěžovatel podle obsahu kasační stížnosti také brojí a domáhá se jeho zrušení.

[16] Nejprve je možné ke stěžovatelským námitkám konstatovat, že městský soud správně formuloval výrok svého rozhodnutí, jestliže podle § 36 odst. 3 s. ř. s. zamítl žádost stěžovatele o osvobození od „soudních poplatků“. Tento výrok odpovídá znění uvedeného zákonného ustanovení, na tom nic nemění, že stěžovatel ve své žádosti žádal o osvobození od „soudního poplatku“ za žalobu; městský soud stěžovateli nepřiznal osvobození žádné.

[17] Nepříléhavá je rovněž námitka stěžovatele, že dosud nedošlo k postoupení této věci Krajským soudem v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“). Řízení u krajského soudu bylo v předmětné věci ukončeno usnesením ze dne 19. 2. 2013, č. j. 10 Na 8/2013-2, které nabylo právní moci dne 27. 2. 2013 a kterým byla věc postoupena městskému soudu. Proti usnesení ze dne 19. 2. 2013 stěžovatel podal kasační stížnost; řízení o této kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zastavil usnesením ze dne 23. 4. 2013, č. j. 4 As 51/2013 - 26, které právní moci nabylo dne 27. 5. 2013.

[18] Městský soud v napadeném rozhodnutí uzavřel, že stěžovatel nesplnil jednu z podmínek pro přiznání osvobození od soudních poplatků stanovených v § 36 odst. 3 s. ř. s., a to prokázání nedostatku prostředků. Podle předmětného potvrzení Úřadu práce ČR, které bylo na rozdíl od předchozí žádosti nově stěžovatelem předloženo, stěžovatel pobírá dávku v hmotné nouzi - příspěvek na živobytí ode dne 2. 5. 2007 ve výši 3410 Kč dosud. Toto potvrzení však není zejména datováno, nelze z něj proto zjistit, zda dokládá aktuální situaci stěžovatele. Jiné doklady prokazující aktuální majetkovou situaci stěžovatel nepředložil. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvod odchýlit se od závěrů městského soudu, neboť se ztotožňuje s jeho hodnocením, že stěžovatelem předložený dokument nelze považovat za dostatečný pro přiznání osvobození od soudních poplatků.

[19] Z judikatury Nejvyššího správního soudu přitom plyne, že účastník řízení je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků. Jestliže z uvedených údajů či obsahu spisu vyplyne, že jsou nevěrohodné, popřípadě neúplné, soud takovou žádost zamítne (viz rozsudek ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, publ. pod č. 1962/2010 Sb. NSS). Bylo tedy toliko na stěžovateli, aby unesl jak břemeno tvrzení, tak břemeno důkazní a konkrétně uvedl a věrohodně doložil, jaká je skutečná výše jeho příjmů.

[20] Předpoklady pro osvobození od soudních poplatků je nutno posuzovat zcela konkrétně s ohledem na okolnosti existující v době vyměrování soudního poplatku (viz rozsudek zdejšího soudu vydaný dne 14. 1. 2009, č. j. 4 As 63/2008 - 105). Lze tak souhlasit s názorem městského soudu, že v případě, kdy stěžovatel řádně nedoložil svoji aktuální majetkovou situaci, respektive svoji nemajetnost, je nutné jeho žádost o osvobození od soudních poplatků zamítnout.

[21] V této souvislosti neobstojí ani kasační námitky stěžovatele, že jeho poměry jsou městskému soudu známy a již dříve byl od soudních poplatků osvobozen, neboť jsou zde dány i další důvody pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků stěžovateli.

[22] Individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Tento druh osvobození od soudních poplatků je upraven v § 36 odst. 3 s. ř. s. Z dikce tohoto ustanovení především

pokračování

vyplývá, že účastník může být zčásti a zcela výjimečně plně osvobozen od soudních poplatků při současném splnění těchto tří předpokladů: a) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doložení nedostatku prostředků. Mimo toto ustanovení se dílčím způsobem aplikuje rovněž § 138 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), za použití § 64 s. ř. s., podle něhož lze přiznat účastníku řízení osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka, a to zcela nebo zčásti. Citované ustanovení o. s. ř. rovněž pamatuje na situace, kdy uplatňování nebo bránění práva před soudem nese znaky svévole (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91, www.nssoud.cz, či rozsudek ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, publikovaný pod č. 2601/2011 Sb. NSS).

[23] K podmínkám, za nichž soud může žadateli upřít dobrodiní osvobození od soudního poplatku v kontextu uvedených právních úprav, se vyjádřil i rozšířený senát Nejvyšší správního soudu v usnesení ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 - 74, publikovaném pod č. 2099/2010 Sb. NSS), když dovodil, že „slovo „může“ užívané v § 36 odst. 3 věty první s. ř. s. ovšem dává soudu určitý, byť ve světle judikatury Ústavního soudu poměrně nevelký, prostor pro uvážení, zda, i když jsou podmínky pro osvobození splněny, tj. účastník nemá dostatek prostředků a není naplněna ani negativní podmínka osvobození zakotvená ve větě druhé zmíněného ustanovení, není výjimečně namístě mu dobrodiní osvobození od soudních poplatků odeprít. Soudní uvážení se musí řídit stejnými pravidly jako uvážení správní, tj. zejména se musí vyvarovat libovůle, rozlišovat mezi různými případy na základě racionálních, logických a nediskriminačních kritérií a posuzovat obdobné případy obdobně a různé případy různě. Tato povinnost při soudním uvážení plyne z principu materiálního právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Znamená to, že budou-li podmínky podle § 36 odst. 3 věty první a věty druhé s. ř. s. splněny, pravidelně to povede k osvobození od soudních poplatků, a to v míře, která bude odpovídat majetkové nouzi účastníka řízení. Je proto žádoucí účastníka osvobodit jen částečně, lze-li po něm spravedlivě požadovat, aby byť jen z určité části svoji poplatkovou povinnost splnil. Neosvobození bude za splnění podmínek výjimkou z pravidla, pro kterou musí existovat vážné skutkové důvody, které je soud v rámci odůvodnění svého uvážení povinen přezkoumatelně vyložit, přičemž vždy musí mít na paměti, že základním smyslem a účelem uvedeného ustanovení je zajistit rovný přístup osob k soudní ochraně, tj. výkon ústavně zaručeného základního práva.“

[24] V rozsudku ze dne 10. 5. 2012, č. j. 6 As 15/2012 - 15, www.nssoud.cz, pak Nejvyšší správní soud odkázal i na stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. Cpjn 204/2009, podle kterého „v této souvislosti je třeba vzít v úvahu účel právní úpravy soudních poplatků, od něž se odvíjejí i způsoby určení jeho výše v jednotlivých případech. Obecně uznávaným účelem (funkcí) soudních poplatků je zabezpečit zčásti úhradu nákladů, které vznikají státu výkonem soudnictví (fiskální funkce), omezovat podávání některých neuvážených či svévolných (šikanózních) návrhů na zahájení soudních řízení (regulační funkce) a působit na to, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti (motivační funkce) - srov. např. důvodovou zprávu k zákonu č. 549/1991 Sb. nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 3. 2009, sp. zn. II. ÚS 2432/08“. S ohledem na tyto jednotlivé funkce soudních poplatků dochází zdejší soud k závěru, že je důležité nejen chránit zájmy účastníka řízení, který se domáhá svých práv soudní cestou, ale zároveň zajistit, aby si účastník řádně uvědomoval důležitost předmětného řízení a byl si zřetelně vědom okolností, které jeho řízení doprovázejí. Proto při posuzování osvobození od soudních poplatků „soud musí kromě majetkové situace

žadatele posoudit i procesní postup, jakým účastník dané řízení vede“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2012, č. j. 2 As 113/2012 – 12, www.nssoud.cz).

[25] Zneužívání dobrodiní osvobození od soudních poplatků je přitom nepochybně také důvodem způsobilým legitimizovat odklon od dosavadní rozhodovací praxe. Má-li soud v každém jednotlivém případě vážit konkrétní specifické okolnosti žádosti o osvobození od soudních poplatků a individuální poměry žadatele, musí se v rámci tohoto postupu zabývat i otázkou, jak již bylo naznačeno, zda žadatel neuplatňuje svá práva svévolně či šikanózním způsobem. Jakkoliv § 36 odst. 3 s. ř. s. oproti § 138 odst. 1 o. s. ř. výslovně nereprobuje osvobození účastníka řízení od povinnosti platit soudní poplatek v případě „svévolného uplatňování práva“, úvaha v naznačeném smyslu musí být imanentní součástí posouzení specifických okolností žádosti a individuálních poměrů žadatele a uplatní se tedy i v soudním řízení správním. Opačný závěr by byl v přímém rozporu s účelem tohoto institutu, jenž primárně brání tomu, aby účastník řízení nemohl pouze pro svou nepříznivou majetkovou situaci uplatňovat své právo u soudu. Usnesení, kterým soud nevyhoví žádosti o osvobození od soudních poplatků v případě evidentního zneužívání práva na přístup k soudu, nemůže být s posledně jmenovaným právem účastníka řízení v rozporu (srov. výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 22/2010 - 91).

[26] Z vlastní činnosti je Nejvyššímu správnímu soudu známo, že stěžovatel dobrodiní osvobození od soudních poplatků zneužívá a jeho rozsáhlé procesní aktivity nesvědčí o snaze dobrat se řešení sporné právní otázky. Stěžovatel nebere zřetel na rozhodnutí soudů, jimiž mu opakovaně nebylo ze stejných důvodů vyhověno, a jeho procesní aktivita je tak pravidelně předem odsouzena k neúspěchu. Průběh sporů vedených stěžovatelem (zejména proti nynějšímu žalovanému) lze bezpečně předvídat. Způsob, jakým stěžovatel spory vede a jaká je jich podstata, svědčí o samoúčelnosti jeho žalob a kasačních stížností. Stěžovateli ve skutečnosti nejde o to, aby se mohl domáhat svých práv v konkrétní věci s pomocí určeného advokáta, ale realizuje se samotným zpochybňováním jakéhokoli rozhodnutí žalovaného. Tak je tomu i v nynější věci, kdy stěžovatel pouze usiluje o „*jakousi samoúčelnou procesní čistotu*“, námitky proti rozhodnutí žalovaného nejsou důvodné, stěžovatel pouze polemizuje se zákonnými podmínkami určení advokáta. Smyslem stěžovatelem iniciovaných řízení není ochrana jeho práv, ale samotné vedení sporu. Pokud hodlá stěžovatel svá práva vymáhat soudní cestou, a to v takovém rozsahu a takovým způsobem, jak to činí, je třeba po něm spravedlivě požadovat, aby soudní řízení vedl s vědomím existence nákladů řízení. S ohledem na výše uvedené skutečnosti je tak třeba žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku dle § 36 odst. 3 s. ř. s. považovat rovněž za zneužití daného institutu.

[27] V nyní projednávané věci má tedy Nejvyšší správní soud dále za to, že postup stěžovatele v jednotlivých řízeních je projevem svévolného uplatňování práva, přičemž závěry o pokračujícím zneužívání práva lze činit s ohledem na četnost sporů iniciovaných stěžovatelem, na jejich podstatu a postup stěžovatele v jejich rámci, kdy stěžovatel často nepostupuje s cílem dobrat se meritorního rozhodnutí ve sporné věci. Ke shodným závěrům ohledně procesní činnosti stěžovatele již ostatně dospěl i Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 19. 7. 2012, č. j. 3 As 59/2012 – 7, www.nssoud.cz, či v usnesení ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 – 22, www.nssoud.cz. Podle názoru zdejšího soudu nejde stěžovateli o úspěšné dovedení řízení do konce, nýbrž o neustálé prodlužování sporů bezbřehými polemikami. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho činnosti známo, že

pokračování

stěžovatel vede mnoho dalších soudních řízení, která svým obsahem korespondují s nyní projednávanou věcí a jeho postup je *de facto* ve všech řízeních totožný.

[28] Vzhledem k tomu nevidí Nejvyšší správní soud důvod, aby náklady sporů, jako je tento, jichž stěžovatel vede stovky, měl nést stát formou institutu osvobození od soudních poplatků. Nemajetnost nemůže být bez dalšího důvodem, aby se nemajetná osoba mohla volně a bez jakýchkoliv omezení realizovat v uplatňování četných podání u soudu (srov. citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 – 66, a dále rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2012, č. j. 5 As 10/2012 – 26, www.nssoud.cz). *„Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně“* (viz citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 101/2011 – 66). Nejvyšší správní soud tak shrnuje, že i z těchto důvodů za stávající situace nejsou dány podmínky pro vyhovění žádosti stěžovatele. Zdejší soud také dodává, že na tomto závěru nemůže nic změnit ani do značné míry nesrozumitelná argumentace stěžovatele, provázená expresivními výrazy, kterou lze jen velmi těžko myšlenkově uchopit, natož se s ní podrobně logicky vypořádat (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 46/2013 - 13).

[29] Nejvyšší správní soud dospěl z výše uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost proti výroku I. usnesení městského soudu není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[30] Ve vztahu výroku II. napadeného usnesení městského soudu, kterým bylo řízení zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku, však nelze kasační stížnosti stěžovatele upřít důvodnost. Již v rozsudku ze dne 12. 5. 2005, č. j. 2 Afs 132/2004 – 91, zdejší soud uvedl, že *„nelze zastavit řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku dříve, než je rozhodnuto o kasační stížnosti podané proti usnesení o nepřiznání osvobození od tohoto poplatku spojené s žádostí o přiznání odkladného účinku. Kasační stížnost je podle § 102 odst. 1 s. ř. s. opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu a je přípustná i proti rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudního poplatku. Je ochranou účastníka před důsledky nezaplacení soudního poplatku v případě, kdy požádal o osvobození od poplatku a rozhodnutí o této žádosti považuje za nezákonné. Skutečnost, že usnesení o nepřiznání osvobození nabylo právní moci, tedy sama o sobě nebyla důvodem k zastavení řízení. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud (§ 109 odst. 1 s. ř. s.) poté, co mu ji soud, který napadené rozhodnutí vydal, předloží (§ 108 odst. 1 s. ř. s.). To městský soud neučinil. Zastavit řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s. (§ 9 odst. 1 zákona ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů) nelze, dokud o kasační stížnosti proti rozhodnutí o nepřiznání osvobození spojené s žádostí o odkladný účinek nebylo rozhodnuto. Teprve doručením rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti (event. o nepřiznání odkladného účinku této kasační stížnosti) stěžovatel zjistí, zda je povinen soudní poplatek ze žaloby zaplatit a případně jeho úhradou zajistit řádné pokračování v řízení o žalobě, a předejít tak hrozbě zastavení řízení.“* O obdobný případ jde i v nyní projednávané věci, neboť městský soud pochybil, jestliže současně se zamítnutím opětovné žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků ihned tímž usnesením bez dalšího řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil.

[31] V této souvislosti je však nutné zdůraznit, že opakovaným podáváním žádosti o osvobození od soudních poplatků z týchž důvodů nelze řízení donekonečna prodlužovat. Byla-li již předchozí žádost o osvobození od soudních poplatků zamítnuta, může novou žádost o osvobození od soudních poplatků stěžovatel účinně podat jen tehdy, uvede-li v ní nové zásadní důvody pro její podání spočívající ve změně skutkových okolností, popř. předloží-li nové zásadní důkazy, jimiž hodlá tvrzené důvody prokázat. Neuvede-li stěžovatel v nové žádosti tyto nové podstatné důvody (resp. nepředloží nové zásadní důkazy), které dosud neuplatnil, platí zde překážka věci rozsouzené (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2007, č. j. 7 Afs 91/2006 – 139). Posledně uvedené platí i v nyní projednávané věci, neboť stěžovatel ve své opětovné žádosti o osvobození od soudních poplatků uvádí shodné důvody jako ve své první žádosti, o níž již bylo pravomocně rozhodnuto a předkládá pouze nedatované a nepodepsané potvrzení Úřadu práce České republiky, které za zásadní důkaz považovat nelze.

[32] Městský soud však výše uvedené nezohlednil a o opakované žádosti stěžovatele opětovně rozhodl. Považoval-li však městský soud za nezbytné o opakované žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků věcně rozhodnout a proti tomuto rozhodnutí je přípustná kasační stížnost, nebyl za této situace oprávněn současně řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavit.

[33] S přihlédnutím k výše uvedenému Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než usnesení městského soudu ve výroku II. a v závislém výroku III. o náhradě nákladů řízení podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, v něm je městský soud vázán výše uvedeným právním názorem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) a stěžovatele opětovně vyzve k zaplacení soudního poplatku, stanoví mu k jeho zaplacení novou lhůtu a poučí jej o následcích nesplnění výzvy (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2006, č. j. 1 As 27/2005 – 87). V novém řízení rozhodne městský soud rovněž o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 7. srpna 2014

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu